

Målnummer: M7128-00   **Avdelning:** 13

Avgörandedatum: 2001-05-03

Rubrik: Miljösanktionsavgift för avsaknad av svämtäcke över flytgödselbehållare vid jordbruksföretag-----Med uttrycket "verksamhet" i 30 kap. miljöbalken avses inte ett företags eller en koncerns hela verksamhet (som kan vara spridd på många olika platser), utan varje separat verksamhet eller anläggning på vilken en näringsidkare bedriver verksamhet. Miljööverdomstolen ansåg därför att ett jordbruksföretag kunde ådömas miljösanktionsavgift för var och en av fyra anläggningar för djurhållning som låg på fyra olika, geografiskt åtskilda jordbruksfastigheter. Däremot kunde inte flera avgifter tas ut för var och en av flera anläggningsdelar med samma funktion (flytgödselbehållare) inom en och samma anläggning.

Lagrum:

- 9 kap. 4 § och 5 § samt 30 kap. 1 § miljöbalken (1998:808)
- 1 § förordningen (1998:950) om miljösanktionsavgifter och punkt 3.3 i bilagan till förordningen
- 7 § förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket

Rättsfall:

REFERAT

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, miljödomstolen, dom 2000-09-26 i mål nr M 274-00, se bilaga A

KLAGANDE

Edenberga Gård Aktiebolag, 556352-4197, Nya Skottorp, 312 96 LAHOLM

Ombud

Advokaten GA

MOTPART

Miljö- och byggnadsnämnden i Laholms kommun, 312 80 LAHOLM

SAKEN

Miljösanktionsavgift

MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Miljööverdomstolen beslutar, med ändring av miljödomstolens dom, att Edenberga Gård Aktiebolag skall betala miljösanktionsavgift med 5 000 kr avseende åsidosättande vid näringsverksamhet på fastigheten Laholm Edenberga 11:8 av föreskrift om att, vid lagring av stallgödsel, flytgödselbehållare och urinbehållare skall ha ett stabilt svämtäcke eller annan täckning som effektivt minskar ammoniakförlusterna.

BAKGRUND

Edenberga Gård Aktiebolag (Edenberga Gård) bedriver lantbruksverksamhet på fastigheterna Laholm Skottorp 2:1, Laholm Vallberga 8:1, Laholm Edenberga 11:8 och Laholm Årnaberga 3:22. På dessa fastigheter finns ett antal flytgödselbehållare.

Miljöavdelningen vid Laholms kommun konstaterade vid besök den 2 mars 2000 att två flytgödselbehållare på fastigheten Laholm Edenberga 11:8 saknade såväl svämtäcke som annan täckning. Miljö- och byggnadsnämnden i Laholms kommun beslutade den 7 juli 2000 att ålägga bolaget att betala en miljöstraffavgift för vardera av de två flytgödselbehållarna.

YRKANDEN M.M. I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Edenberga Gård har i första hand yrkat att beslutet om miljöstraffavgift skall upphävas och i andra hand att endast en miljöstraffavgift skall påföras bolaget.

Miljö- och byggnadsnämnden i Laholms kommun har motsatt sig ändring.

Målet har med stöd av 23 kap. 6 § första stycket första meningen miljöbalken avgjorts utan huvudförhandling.

UTREDNINGEN I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Edenberga Gård har i Miljööverdomstolen till grund för sin talan anfört i första hand att det får anses vara uppenbart oskäligt att påföra miljöstraffavgift i dess helhet, i andra hand att det får anses vara uppenbart oskäligt att påföra mer än en avgift för den totala verksamheten och i tredje hand att tillämpad bestämmelse innebär inte ger utrymme för påförande av mer än en miljöstraffavgift. Bolaget har åberopat huvudsakligen samma omständigheter som vid miljödomstolen.

Miljö- och byggnadsnämnden har yttrat sig i målet och uppgett att nämnden vidhåller vad som tidigare anförts.

MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Av 30 kap. 1 § första stycket miljöbalken följer att miljöstraffavgift skall betalas av en näringsidkare som vid bedrivandet av näringsverksamhet åsidosätter föreskrifter som har meddelats med stöd av miljöbalken.

Med näringsidkare avses var och en som yrkesmässigt bedriver verksamhet av ekonomisk art oavsett om verksamheten är inriktad på ekonomisk vinst eller inte. Näringsverksamhet är sådan verksamhet som bedrivs av en näringsidkare. Det är endast överträdelser som näringsidkaren gör sig skyldig till i sin verksamhet som kan föranleda miljöstraffavgift (prop. 1997/98:45, Del 2, s. 314).

Genom utredningen i målet får det anses klarlagt att Edenberga Gård, som bedriver lantbruksverksamhet i aktiebolagsform, är att anse som näringsidkare enligt ovan. En första förutsättning för att miljöstraffavgift skall påföras Edenberga Gård såsom näringsidkare är, som ovan nämnts, att bolaget i sin verksamhet har åsidosatt en föreskrift som meddelats med stöd av miljöbalken.

Med stöd av 9 kap. 4 och 5 §§ miljöbalken, får regeringen meddela föreskrifter om förbud, försiktighetsmått m.m. till skydd för människors hälsa och miljön. Sådana föreskrifter har regeringen meddelat i bl.a. förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket (FMJ). Enligt 7 § nämnda förordning skall, vid lagring av stallgödsel, flytgödselbehållare och urinbehållare ha ett stabilt svämtäcke eller annan täckning som effektivt minskar ammoniakförlusterna.

Det är utrett i målet att Edenberga Gård vid miljö- och byggnadsnämndens tillsynsbesök inte hade ett stabilt svämtäcke eller annan täckning på två

flytgödselbehållare, vilka ingår i den gödselanläggning som finns för djurhållningsverksamheten på fastigheten Laholm Edenberga 11:8. Edenberga Gård har således åsidosatt en föreskrift meddelad med stöd av miljöbalken. En ytterligare förutsättning för att miljöstraffavgift skall kunna påföras Edenberga Gård är dock enligt 30 kap. 1 § andra stycket miljöbalken att regeringen har meddelat föreskrifter om att överträdelsen i fråga skall medföra skyldighet att betala miljöstraffavgift med visst belopp.

Sådana föreskrifter har meddelats i förordningen (1998:950) om miljöstraffavgifter, där det i 1 § stadgas att miljöstraffavgift skall tas ut för de överträdelser och med de belopp som anges i bilagan till förordningen. Enligt punkten 3.3 i bilagan skall avgiften för åsidosättande av kravet enligt 7 § FMJ om stabilt svämtäcke eller annan täckning, bestämmas till 5 000 kr.

Mot bakgrund härav och då miljöstraffavgift enligt 30 kap. 1 § tredje stycket miljöbalken skall tas ut även om överträdelsen inte har skett uppsåtligt eller av oaktsamhet, föreligger de objektiva förutsättningarna för påförande av miljöstraffavgift i detta fall. Miljööverdomstolen har då att ta ställning till Edenberga Gårds i första hand gjorda invändning om att det vore uppenbart oskäligt att påföra bolaget miljöstraffavgift.

För att miljöstraffavgift inte skall betalas när förutsättningarna därför - som i detta fall - är uppfyllda, krävs det enligt 30 kap. 1 § tredje stycket miljöbalken att det skall vara uppenbart oskäligt att så sker. Som exempel har i förarbetena angetts att överutsläpp skett till följd av att en felaktig kemikalie har levererats, vilket har varit omöjligt att kontrollera, eller att ett ämne har ingått som inte framgår av innehållsförteckningen (prop. 1997/98:45, Del 2, s. 315). Det skall således vara fråga om förhållanden som legat utanför näringsidkarens kontroll.

Vad bolaget anfört i denna del kan inte medföra att det skulle vara uppenbart oskäligt att påföra bolaget miljöstraffavgift. Edenberga Gårds förstahandsinvändning kan således inte vinna bifall.

Miljööverdomstolen övergår därför till att ta ställning till Edenberga Gårds i andra hand gjorda invändning om att bolaget endast kan påföras en avgift för hela dess verksamhet.

Den tolkning av begreppet verksamhet som Edenberga Gård förespråkar står mot vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken. En sådan tolkning kan inte godtas. Med verksamhet avses enligt Miljööverdomstolen mening - såsom är fallet i lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor - självfallet inte ett företags eller en koncerns hela verksamhet, som kan vara spridd på många olika platser, utan endast verksamheten på en plats (jfr prop. 1998/99:64, s. 37). Detta innebär att miljöstraffavgift i princip kan tas ut för varje separat verksamhet eller anläggning på vilken en näringsidkare bedriver verksamhet.

Av utredningen i målet framgår att Edenberga Gård bedriver jordbruksverksamhet på fyra olika och från varandra fristående jordbruksfastigheter, vilka är geografiskt skilda åt. Fråga är således om flera jordbruksanläggningar för verksamhet med djurhållning som bedrivs av samma näringsidkare. Varje verksamhet och anläggning vid respektive fastighet kan således bli föremål för en miljöstraffavgift enligt ordalydelsen i 30 kap. 1 § miljöbalken. Edenberga Gårds invändning i denna del kan därför inte vinna bifall.

Miljööverdomstolen har slutligen att ta ställning till Edenberga Gårds i tredje hand gjorda invändning om att tillämplig bestämmelse innebär inte ger utrymme för påförande av mer än en miljöstraffavgift.

Av förarbetena till miljöbalken framgår att syftet med att ta ut miljöstraffavgifter är att öka den allmänna noggrannheten vid bedrivandet av näringsverksamhet genom ett effektivt straffsystem (prop. 1997/98:45,

Del 1, s. 533ff och Del 2, s. 314ff). Det är fråga om en schabloniserad administrativ avgift som skall påföras så snart en överträdelse objektivt kan konstateras. Någon hänsyn skall således inte tas till graden eller omfattningen av överträdelsen i det enskilda fallet. Överträdelsens allvar och betydelsen av den bestämmelse som överträtts har redan beaktats av regeringen vid bestämmande av avgiftsbeloppens storlek (prop. 1997/98:45, Del 1, s. 539).

Genom den överklagade domen har Edenberga Gård påförts två miljöstraffavgifter för samma gödselanläggning för djurhållningsverksamheten på fastigheten Laholm Edenberga 11:8. Det förhållandet att anläggningen i sig består av flera flytgödselbehållare kan inte, mot bakgrund av miljöstraffavgiftens schabloniserade konstruktion och straffbestämmelsens ordalydelse, medföra att en miljöstraffavgift tas ut för var och en av flera anläggningsdelar med samma funktion. Detta innebär att endast en miljöstraffavgift kan påföras för överträdelse av en föreskrift som anges i 30 kap. 1 § miljöbalken, oaktat att det kan vara fråga om flera samtida överträdelser av samma slag på samma anläggning.

Edenberga Gårds invändning i denna del skall således vinna bifall och endast en miljöstraffavgift påföras bolaget i anledning av överträdelsen av föreskriften om att flytgödselbehållare och urinbehållare, vid lagring av stallgödsel, skall ha ett stabilt svämtäcke eller annan täckning som effektivt minskar ammoniakförlusterna.

Domen får enligt 23 kap. 8 § miljöbalken inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Rolf Lundmark, miljörådet Rolf Svedberg och hovrättsrådet Roland Halvorsen, referent, samt hovrättsassessorn Patrik Håkansson. Enhälligt.

Sökord: Näringsverksamhet; Överträdelse; Ammoniak

Litteratur:
